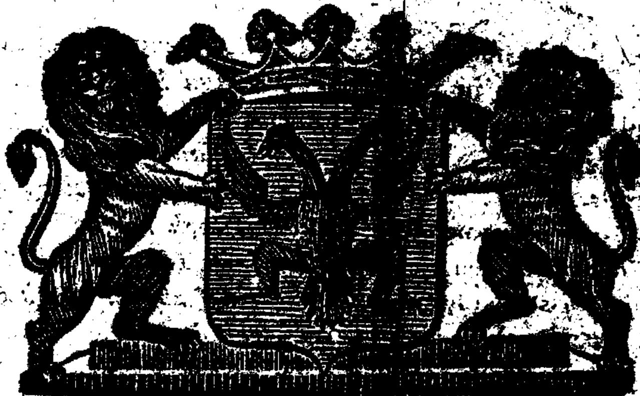
A°. 1826. N°. 99.

ARNHEMSCHE COURANT.

Dingsdag den 22 Augustus.

FRANKFORT, den 19. Augustus.

De markies *de Caraman*, ambassadeur van Frankrijk bij het Oostenrijksche hof, is heden alhier aangekomen. Zijne Exc. begeeft zich naar den Johannisberg, waar zich de prins *van Metternich* bevindt.

— De *Beobachter* van Triest meldt, dat *Ibrahim*-pacha naar Napoli di Romania in aantogt is, om hetzelve te berennen.

ODESSA, den 20. Julij.

Het volgende is eene naauwkeurige overzetting van de belangrijke firman van den Grooten Heer aan den Cadi van Konstantinopel, waarbij de afschaffing der Janitsaren is vastgesteld geworden. Men bewondert de openhartigheid, waarmede den divan deszelfs plannen voor de toekomst zoo openlijk aan den dag legt, en Europa daarvan doet kennis dragen. Opmerkelijk is het ondertusschen, dat de Sultan, om nationaal te schijnen, eigenlijk op eene antinationale wijze voorwaarts gaat; ten minste is zijn plan van hervorming ontwijfelbaar van frankischen oorsprong. Zie hier het stuk: — » Voortreffelijke Effendi, Cadi van Konstantinopel! Ieder muzelman weet, dat het Islamismus zijne wording aan de zuiverheid en zachtmoedigheid zijner grondstellingen te danken heeft, en dat de mahomedaansche magt zijnen wasdom, die het oosten en het westen omvat, aan de overwinnende legers der geloovigen, die steeds ten strijd tegen de vijanden des geloofs bereid zijn, moet toeschrijven. Daar de muzelmannen, deze aan een eenigen God geloovende krijgsknechten, ten allen tijde noodzakelijk in een legerkorps moesten worden ingedeeld, zoo was de eerste militaire instelling dezer verhevene Porte, — onze weldoenster, welke God tot het einde der dagen moge in stand houden! — die van de Odschak (korps) der Janitsaren. Maar uw verheven Regent heeft opgemerkt, dat de Janitsaren, deze troepen, die voorheen door hunnen moed in het aanvallen van den vijand, en voornamenlijk door hunne blindelingsche onderwerping aan de bevelen van hunne opperhoofden, zoo veel overwinningen behaalden en zoo vele landen veroverden, allengskens ontaard en traag en muitziek zijn geworden; dat deze militie in de sedert eene eeuw gevoerde oorlogen, met verachting der bevelen van hunne aanvoerders, dikwijls over een niets ontsteld wordende, en door valsche geruchten schrik verspreidende, hare gelederen verliet en smadelijk voor den vijand de vlugt nam, vestingen en landen aan denzelven prijs latende; dat middelerwijl de vijanden des geloofs deze ontaarding aan de zwakheid, vrees en moedeloosheid der muzelmansche natie toeschrijvende, niet ophielden, ons dagelijks met nieuwe vorderingen en nieuwe eischen te dringen; dat overigens de natie door een gebod verpligt was, zich met den ijver des geloofs te wapenen en middelen te vinden, om de vijanden onder geleide des geloofs te weerstaan; dat men in de vroegere oorlogen zich overtuigde, dat de meerderheid des vijands alleen daarvan afhing, dat zijne troepen geoefend waren; dat men eerst na den oorlog van 1202 (1787) en vervolgens nog twee malen beproefde, de oefening bij het leger in te voeren; dat het korps Janitsaren, hoezeer op zich zelf tot militaire manoeuvres weinig geschikt, en de nieuwe wijze van strijden geheel afkeurende, zich daartegen steeds verzet, en dat verscheiden regenten, die verpligt hadden, te leven zoo lang de wereld bestond, het offer der halsstarrigheid en woestheid dezer troepen zijn geworden. — In dezen staat van zaken werd er een algemeene raad in het paleis te zamen geroepen, van waar de wetsbepalingen heenkomen, (bij den Mufti); dezelve werd door alle doorluchtige viziers, de geleerde ulema's, de bedschals (staats-ministers) en de hoofden van het korps Janitsaren zelve, bijgewoond. Men nam in overweging, dat men aan de afschaffing der Janitsaren, daar men hen steeds als een korps van oude dagteekening beschouwde, nooit had gedacht; dat zij echter een geruimen tijd, het tot eene gewoonte hadden aangenomen, dan eens te gehoorzamen, dan weder muiterijen te verwekken, naar gelang hunne luimen zulks medebragten; dat zij, hoe veel geduld wij ook oefenden, in hunne onleerzaamheid volhardden; eindelijk, dat de vijanden, die steeds op de loer lagen, onzen toestand inziende, op de gedachten zouden kunnen geraken, dezelve zich ten nutte te maken, om ons van alle kanten aan te grijpen. (*Het vervolg hierna.*)

PARYS, den 17. Augustus.

Berigten uit Lissabon, van den 7. dezer, melden, dat de opstand onder een gedeelte der militaire magt van Portugal bij de menigte geen aanhang heeft gevonden. Men schijnt de soldaten door allerlei middelen misleid te hebben. Zij zijn naar Spanje uitgeweken, uit geene andere oorzaak, dan omdat zij geene ondersteuning vonden. Een aantal hunner komt troepswijze in Portugal terug. — De personen, die het nieuwe ministerie uitmaken, schijnen het algemeene vertrouwen te bezitten.

— Men schrijft uit Zwitserland, dat de Koning van Beijeren aan den heer *Eynard*, te Geneve, eene som van honderd zes duizend franken heeft doen geworden, waarvan er tachtig duizend uit zijne eigene kas en zes en twintig duizend van de leden zijner familie komen, ten einde tot verlossing der Grieken gebruikt te worden. De Koning heeft daarbij den volgenden brief gezonden:

» Om de ellende der Christenen van het Oosten te lenigen, had ik » voor 20,000 gulden (43,097 fr.) ingeschreven, betaalbaar in tien ach» tereenvolgende maanden. Daar die hulp te laat kan komen, stel ik » van stonden aan die som ter uwer beschikking; ik verdubbel die zelfs, » ten einde gij krachtdadiger hulp zoudt kunnen toebrengen; die 86,000 fr., » waarover gij dadelijk beschikken kunt, zijn buiten de 20,000 gulden, » welke ik u tot vrijkooping der Grieksche vrouwen en kinderen gezon» den heb. Met welk een streelend genoegen doe ik deze nieuwe opof» fering voor die rampspoedige Christenen; want ben ik zelf geen mensch » en Christen?"

Het Grieksche Committee van Metz heeft eene aanzienlijke hoeveelheid wapenstukken naar Marseille verzonden, om naar Griekenland te worden overgebragt.

PETERSBURG, den 8. Augustus.

De Keizer heeft bepaald, dat de som van drie honderd duizend roebels, welke wijlen de Keizerin *Elisabeth* dacht te bestemmen tot onderstand van weduwen en weezen van ambtenaren, dewelke geen aanspraak op pensioen hebben, uit de schatkist der kroon daartoe zal worden afgezonderd.

Den 25. April ll., 's namiddags ten half vier ure, heeft men te Elisabethpol eene sterke aardschudding waargenomen, welke 20 minuten geduurd heeft, en van een onderaardsch gedreun verzeld ging. Dit voorval heeft gelukkiglijk geene schade veroorzaakt.

AMSTERDAM, den 20. Augustus.

Het vaststellen eener geringe boete van vijf en twintig cents voor hen, die, na het ophouden der beurs-klok, ter beurze verschijnen, en van zes gulden voor die genen, welke, na half vier komen, is een maatregel, door elken minnaar van orde en billijkheid voor te nuttig en doelmatig gehouden om de afschaffing daarvan te kunnen wenschen. Dat de ontvangst dezer boete een niet onaanzienlijk jaarlijksch revenu oplevert voor onze aalmoezeniers-weezen, is algemeen bekend. Het vernietigen van het gesticht, waarin deze hulpbehoevende kinderen, eene reeks van jaren gewenscht onderhoud en onderwijs genoten, of liever het bezigen van hetzelve tot andere einden en het zenden van het grootste gedeelte dezer ongelukkige weezen naar de koloniën van weldadigheid, met goedvinden van onzen geëerbiedigden Koning, schijnt bij sommigen het verkeerd vermoeden te hebben doen ontstaan, dat gezegde gelden op eene andere, min doelmatige wijze worden besteed en men niet meer gehouden is tot het betalen der vastgestelde beurs-boete. Van daar de verregaande ongeregeldheden, gedurende eenige dagen, bij het aangaan der beurs ontstaan; ongeregeldheden waarvan velen nevens ons, met verontwaardiging, getuige waren, en die eene algemeene verwarring ter beurze te weeg bragten.

Hoe het mogelijk zij, dat men zulk een, voor de stedelijke regering hoogst beleedigend vermoeden heeft kunnen opvatten, verklaren wij niet te begrijpen. — Zijn er dan in onze stad in het geheel geene aalmoezeniers-weezen meer aanwezig, in wier onderhoud voorzien moet worden? Heeft de gezegende voorzorg, van oudsher, voor vondelingen genomen, opgehouden te bestaan en worden er in Amsterdam geene onechten meer geboren, wier verzorging en opkweeking de stedelijke regering zich behoeft aan te trekken? Het tegendeel is elk, wie geen vreemdeling in onze hoofdstad is, blijkbaar bekend, schoon wij hartelijk wenschten, dat de bewijzen daarvoor ontbraken en de zedelijke beschaving aldaar tot zulk eene hoogte geklommen ware, dat er geene moeders meer gevonden wierden, die zich aan de opkweeking en verzorging harer schuldelooze zuigelingen onttrokken. Zoo lang deze wensch derhalve niet verwezenlijkt wordt, zien wij niet in, waarom de ontvangst der boven genoemde beurs-boete eene andere strekking zou verkregen hebben, sedert de vernietiging van het aalmoezeniers weeshuis. — Doch gesteld ook, dat die gelden niet meer ten voordeele der nog aanwezige aalmoezeniers weezen kwamen, is het dan niet de pligt van elken ingezeten, zich aan het bestuur zijner stedelijke regeering ondergeschikt te toonen en zich te wachten voor oproerige tegenkanting van hetzelve. Of wil men aan wettige voogden de verpligting opleggen, om aan minderjarigen rekenschap van hun gedrag te geven? Wij zeggen minderjarigen, omdat wij onder den hoop kwalijkgezinde onruststokers de zoodanigen het meest opmerkten, en de algemeene verwarring meestendeels aan het wangedrag van kinderen is toe te schrijven, die uit gebrek aan doorzigt, in het plegen van ongeregeldheden behagen vinden.

Wij twijfelen geenszins en verlangen zulks met alle weldenkenden, dat er gepaste middelen zullen worden in het werk gesteld, ter voorkoming van nieuwe stoornis. Wij hebben dubbele reden om de voorzigtige maatregelen, van de zijde der politie genomen, te billijken en dragen geene de minste kennis van beleedigende handelingen of uitdrukkingen door de politie-beambten gebezigd. Voor zoo ver wij hebben kunnen onderscheiden, zijn er geene zoodanige beambten *op* de beurs, maar wel *voor* de beurs geschaard geweest.

Men spreekt algemeen over het vervroegen van den beurstijd en wel van een tot twee ure, hetgeen met het vertrek der posten in verband staat, waaromtrent mede veranderingen schijnen plaats te zullen hebben. Er is dienaangaande nog niets met zekerheid te bepalen.

ROTTERDAM, den 20. Augustus.

Gisteren had hier voor een aantal reizigers eene onaangename teleurstelling plaats. Een aanzienlijk getal lieden, van onderscheiden rang en stand, waaronder vele, welke van den Haag en andere steden herwaarts gekomen waren, ten einde zich met de stoomboot naar Arnhem te begeven, bevonden zich des morgens ten zes ure aan gemelde boot, die alsdan, volgens het door de Maatschappij gegeven berigt, geregeld naar die stad zou afvaren: dan eensklaps vernemen zij, dat de boot heden niet zal varen en zij alzoo, in vrede, naar hunne steden en woonplaatsen kunnen terugkeeren. Een algemeen gemompel liet zich hooren, en men begreep, dat het bestuur der Stoomboot-Maatschappij dan ten minste in het ongeval behoorde te voorzien en den reizigers eene andere gelegenheid te verschaffen, om hunne reis voort te zetten; doch gemeld bestuur scheen van een ander gevoelen, en liet de reizigers, behalve vier of vijf, door kaartjes bevoorregten, praten. In hoeverre dat bestuur hier met hun wezenlijk belang te rade is gegaan, laten wij aan deszelfs eigen beoordeeling.

Als de reden van dit toeval gaf men voor de lage stand der rivieren; doch vele reizigers en andere der aanwezigen meenden wel onderrigt te zijn, dat dezelve gelegen was in het springen van eenen ketel van een der stoombooten, welke men nu door de voor de reis naar Arnhem bestemde deed vervangen.

GRONINGEN, den 18. Augustus.

In de couranten dezer Stad leest men het volgende:

De *Plaatselijke Commissie van Geneeskundig Toevoorzigt te Groningen*, herhaalde reizen in het zekere vernomen hebbende, dat in andere Gewesten en Steden van ons Vaderland zeer ongunstige geruchten verspreid zijn, betrekkelijk de thans alhier grasserende ziekte; dusdanig zelfs, dat men die niet alleen voor zeer besmettelijk en hoogst gevaarlijk, maar zelfs voor pestaardig houdt; en dat, ten gevolge van dien, onderscheidene lieden zijn afgeschrikt en teruggehouden van Groningen te naderen, — vindt zich deswegens verpligt aan het publiek te berigten:

Dat deze ziekte geene andere is, dan de gewone Galachtige ziekte, die hier en elders zoo dikwerf in vroegere jaren gegrasseerd heeft, en ook nog thans in de Ommelanden van dit Gewest, ook in andere Provincien, en in het algemeen op alle plaatsen, die kleigrond hebben, heerschende is; — dat deze ziekte (gelijk bekend is) alleen gezien wordt na aanhoudend heete zomers, vooral wanneer de kleigronden, door wat vroeger of wat later gevallene regens, de juiste maat van bevochtiging hebben, die vereischt wordt tot zekere gisting en ontwikkeling van schadelijke dampen, die op de zand- en veengronden niet ontstaan, en dat deze ziekte ook in onderscheidene jaren, of geheel niet, of minder of meerder menigvuldig voorkomt, naar mate dit een en ander al of niet, in meerder of minderen graad is voorafgegaan; — dat dien ten gevolge ook in 1779, na eenen zeer aanhoudenden heeten zomer, dezelfde ziekte, zoo hier als op andere plaatsen, even sterk en algemeen, als nu, geheerscht heeft, ook in latere jaren van de vorige, en in de eerste van deze eeuw (1808, 1809 en 1811), vrij veel, doch minder geruchtverwekkend, wierd waargenomen; — en dat dezelve dit jaar weder menigvuldig, en vroeger dan gewoonlijk, in deze Stad, de Ommelanden, Westvriesland en elders, regeert, omdat eene zoo aanhoudende als reeds vroegtijdig, groote en menigmaal buitengewone hitte, nevens de daarop in Julij gevolgde bevochtiging van den grond, zoo buitengewoon vruchtbaar waren in het daarstellen van de vereischten tot zoodanige ziekte, zoo wel als in het voorbereiden van het menschelijk ligchaam tot deze en andere ziekten. — Voorts, dat overigens deze ziekte alleen in menigvuldigheid, ook bij sommigen in hevigheid, doch geenszins in geaardheid verschilt van alle de vorige hier en elders waargenomen galachtige herfstziekten; — geenszins pestaardig, kwaadaardig, rottig, noch besmettelijk is; — en dat zelfs in de kleinste huizen, of enkele kamers der behoeftigen, ofschoon er ook 3, 4 of 5 in hetzelfde vertrek ziek liggen, geen het minste bewijs of schijn van ontaarding der ziekte, noch van besmetting bespeurt wordt. Dat eindelijk dien ten gevolge de vreemdelingen veilig deze stad kunnen bezoeken, zonder te duchten te hebben, dat zij door besmetting deelgenooten zullen worden van de thans hier heerschende ziekte.

— Men verneemt van goeder hand, dat er een monument zal opgerigt worden ter nagedachtenis van Graaf *Adolf van Nassau*, in den beroemden slag bij Heiligerlee, ten jare 1568, voor 's lands vrijheid en onafhankelijkheid gesneuveld. dit monument wordt geplaatst in de nabijheid van het voormalige klooster te Heiligerlee, en zal op den 24. Augustus aanstaande plegtig onthuld worden. Te dezer gelegenheid zal vooraf in de kerk te Scheemda, des voormiddags te 11 ure, eene gedenkwaardige en op de zaak toepasselijke redevoering worden uitgesproken, voorts zal bij het monument zelve te Heiligerlee een dichtstuk ter vereering van den gesneuvelden Graaf worden uitgesproken, waarna een feestelijke maaltijd te Winschoten de plegtigheid zal besluiten.

Mengelwerk.

TER VERJARING VAN DEN KONING.

Bij 's dwinglands feesten sier' de praal
Het statig, meer dan vorstlijk, maal:
Het onderdrukte volk, geperst, doe juichtoon hooren: —
En toch — de vloek sterft op de tong,
Die eens hem treffen zal, die lacht bij 't heilverstoren,
En elk in ketens wrong.

Als van Europe een Vorst verjaart,
Zie aan het schittrend goud zich diamant gepaard,
Om door geleenden glans de feestpraal te verhoogen,
Van Hem, wien 't volk als God vereert;
En menig zondeling spilt dagen aan het pogen,
Dat toch het volk dien dag op hoogen prijs waardeert.
— Nauw breekt in Neêrland *d' Oogstmaand aan,*
Of zonder wenk te biên, bevelschrift aan te slaan,
Voelt ieder Neêrlandsch *hart: » Haast is mijn Vader jarig."*
Met vreugd verlangt het naar dien dag,
Is soms met feestgebaar, nooit met gebeden karig,
Dat dien gezegenden het Vorst lang noemen mag.
Soms vroeg men, [illegible] zulk een Vorst,
Als Neêrlands *kroon en zorgen torscht,*
Geen lijfwacht voor zich nam, als and're Vorsten deden.
Onnoz'le vraag! — Geen Vorst, hoe groot,
Die zulk een lijfwacht heeft; want WILLEM *had, was 't nood,*
Een stoet van vijf millioen, die voor zijn leven streden.
— 'k Ben Nederlander, *en — leef vrij:*
'k Zeg openlijk, 't geen ligt bij mij.
'k Mag op bescheiden toon van 's Vorsten daden spreken;
— De wet beveiligt goed en eer. —
't Is hier niet al volmaakt; maar wat heeft geen gebreken?
Waar vindt men zóó veel goeds? En — nergens vindt men meer.
Dat zóó het is, is WILLEMS *werk,*
Die, juist waar 't past, toegevend, sterk,
Dwars door den doolhof heen van kabinetten-listen,
Van botsing, die 't vooroordeel broedt,
Daar elders om den schijn de Vorsten, volken twisten,
Bedaard een doel bejaagt, dat Hij bereiken moet.
Bereiken moet? — Neen! reeds bereikt. —
Ziet! hoe dit kleine plekje prijkt,
Door anderen wordt benijd om duizend zegeningen. —
Werkt menig Vorst, op dat Hij praal',
Een ijdlen dank bij d'onderdaan behaal':
Daar d'onze in stilte werkt, wil naar geen lof Hij dingen.
Hij toont zijn pligtbesef door daân,
En, als het Neêrland *wel moog' gaan,*
Is dit voor WILLEMS *hart de dierbaarste belooning.*
'k las vaak (: en juichte blij te moe,
Den vreemd'ling, die hem eert, uit zijne dagbláân toe :)
Dat hij zich wenschte zulk een Koning.
Kom, Nederlander! *dan deez' dag,*
(: God geev', dat vaak hij keeren mag, :)
In vreugde doorgebragt, den jaardag van uw Vader,
In wien 's volks lieveling herleeft,
Die Spanjes *juk verbrak. — Kom, niemand hebt gij nader,*
Dan Hem, wien g'elk belang zoo gaarn in handen geeft.
Kom, zing voor Hem nu uit de borst;
't Is voor d'alom geliefden Vorst.
En aan 't gebroken juk doe zelfs deez' toon u denken:
»'t Is al vergeten." Riep Hij toe,
Toen 't eerst Hij naar uw strand zich door heel 't volk zag wenken;
Maar zorgt, dat Hij door 't volk zich nooit vergeten doe.

(: Wijze: wij leven vrij, wij leven blij :)

1.

Deez' dag zij blij, zoo juichen wij,
Daar WILLEM *weer verjaart,*
Draagt elk gelukkig, dankbaar, vrij,
Zoo Nederlander *slechts hij zij,*
Tot d'algemeene vreugde bij;
Want God heeft Hem gespaard.

2.

Zijn levensdraad werd in dit jaar,
(: En staaring greep ons aan, :)
Bedreigd door meer dan een gevaar.
Maar Neêrland *bad: »o! spaar! o! spaar!*
En — redding — God zij dank! — was daar;
Liet ons geen weezen staan.

3.

Deez' dag zij blij, [illegible]
Daar WILLEM *weer [illegible]*
De Nederlander, *[illegible]*
Bidt, dat Hij lang zijn Vader zij;
Lang [illegible] Gá hem bij,
Als [illegible] ons gespaard.

4.

Zoo men ook aan 't hoofd van 't groot gezin,
Dit dierbaar ouderenpaar,
Als waardig voorwerp onzer min,
Wier bede lang spaar' de zorg gedin,
Daar d'eendragt onder ons steeds woont,
Ten band dier eendragt daar.

6.

Deez' dag zij blij, zoo juichen wij,
Daar WILLEM *weer verjaart,*
Daar Hij ons steeds dezelfde zij,
Van Nederland, *steeds even vrij,*
Blijv' eeuwen door de dank Hem bij;
Blijv' aan zijn kroost bewaard.

Zoo bloeje, eeuw uit eeuw in, ons land,
En zij der volken praal;
En, steeds geleid aan Nassaus hand,
Die twee belangen zaam verpandt,
Zien w'eens een heilstaat hier tot stand,
Waar vorige eeuw bij daal. SW.

DE OUDHEID VAN DE DOMPERORDE, MISKEND DOOR VELEN, THANS UIT OUDE OORKONDEN GESTAAFD EN GESCHIEDKUNDIG BEWEZEN.

Van uitstervende geslachten wordt het vooral van belang den oorsprong te onderzoeken. Tot ons . . . leedwezen? Dit kunnen wij zoo zeer niet zeggen; maar tot onze geruststelling vernamen wij, dat opgemelde orde, (*qua corpus morale*) aan eene *Phthisis mucosa* laboreert, van welke hare twee geachte geneeskundige medeleden, C. te A . . . . en R. te A . . . . ., haar niet hebben kunnen genezen. — O! mogten zij, tot verhoeding van meerder kwaad, maar met de orde — — dan zacht! deze wensch zoude niet Christelijk zijn. — Niet Christelijk? Vraagt hier mijn vriend B. — Ware het niet, opdat een groot gedeelte des volks niet verloren ga, wel degelijk Christelijk, hen, door wie ergernis gegeven wordt, een molensteen aan den hals gebonden, en in zee geworpen te wenschen. — Zeker niet Christelijk; want onze groote meester heeft geene inkwisiteurs aangesteld, en van de orde, die zich onder Christenen, tot stichting des geloofs, het regt van menschenmoorden aanmatigde, zoude Hij zeker zeggen: » Gaat weg van mij, gij werkers der ongeregtigheid! ik heb u nooit gekend." — Maar meer: met het aanvaarden van zulk een stelregel worden de Parijsche bloedbruiloft, en de moordtooneelen te *Nismes* goedgekeurd; waar eene andere overtuiging der meerderheid die der minderheid onder beulendolken deed zwichten; iets, waarbij de overtuiging van den langsten degen afhangt; maar ook iets, waartegen wij Protestanten, als protesterende tegen alle menschelijk gezag in de Godsdienst, ons ook immer hebben aangekant. — Het komt er hier maar op aan, of die menschen, die Ridders van den Domper, naar hunne overtuiging handelen, en dan moeten wij hen beklagen en trachten te verbeteren; niet verfoeijen: — dan wel, of zij, naar hun inzien, niet genoeg gekend, de zonderlingen spelen willen, en dus, niet door dom, maar door kwaadaardig geblaf kerk en staat in rep en roer willen zetten; en dan moeten wij hen verachten en beneden onze grabschelp rekenen. Dit ondertusschen te beslissen, is iets, dat, daar het alleen het hart raakt, boven elke vierschaar hier beneden, en ter beslissing alleen aan Hem is overgelaten, die de harten kent. — Zoo veel intusschen is zeker, dat, om met GAMALIËL te spreken, deze sekte blijkt niet uit God te zijn, omdat zij langzamerhand verkwijnt. — Wel nu! *quiescat in pace.* — Dan schrijver dezes, die in een vrolijken luim begon, zoude door ernst geheel van zijn eigenlijk plan worden afgetrokken, om namelijk den oorsprong der domperorde op te geven.

Sommigen hebben die willen afleiden van de Fariseën, en in den eersten opslag komt deze meening niet voor, als van waarschijnlijkheid ontbloot; immers het Fariseïsmus is (wat den geest betreft) [*de mugge uitzuigen en den kemel doorzwelgen*,] van lieverlede in het Christendom, en zelfs in het Protestantismus somtijds overgegaan, terwijl de hoofdzaak des Christendoms, [*verzoening en die door Jezus alleen*,] en *liefde*, daarbij werd uit het oog verloren; en de hoofdzaak bleef, het gemeen, dat is, al wat niet ingewijd was, dom te houden en door magtspreuken en banbliksems te verschrikken, om het even, of die te *Trente*, *Augsburg* of *Dordrecht* werden uitgeschoten, en de man, die de fijne draden bestierde, den naam LOYOLA of eenen anderen droeg. — Zoo veel is zeker, dat de veranderde, of, wilt gij, in een ander masker gehulde sekte der Fariseën het Christendom veel nadeels toegebragt, en de orde van den domper haar ... heeft. Maar ... van die gesticht te hebben kan zij niet bogen.

Schrijver dezes toevallig in CÆSAR, een veldheer, die de pen even goed als de wapenen te voeren wist; iets, dat niet elk generaal even goed ter hand zoude staan, (nu daarover valt ook niets te zeggen, de één heeft de gave om hazen te vangen, de ander om die te eten: *non omnia possumus omnes*) iets nazoekende, bevond, dat deze veldheer, één klein overstapje in *Brittannie* doende, om dat land in *rust*, dat is, op goed Romeinsch, *onder het juk* te brengen, niet weinig opkeek, toen het op een vechten zoude gaan, over de met allerlei dieren beschilderde ligchamen der toenmalige Britten. Maar hetgeen meest hem trof, was, dat aan het achtereinde hunner aanvallende wapenen, speeren, pijlen, en diergelijken, een soort van domper was vastgemaakt, en binnen hetzelve een klepeltje gehecht, zoo dat, wanneer eenige duizenden op den vijand aanrukten, dit zulk een helsch geraas maakte, dat die vijand, als hij wat ligt schrikte was, en zoo als men zegt, zich door een blaas met boonen vervaard het maken, oogenblikkelijk het hazenpad koos. Uit *debentile* heeft de tegenwoordige orde dit klepeltje uit hare *insignia* weggelaten; dan onder haar wapentuig bestaat het niet alleen nog, maar maakt er het voornaamste van uit; daar de punten dezer wapenen en alles wat aan dezelve worden kan, door de roestende hand des tijds vrij stomp geworden is. — De klepel alleen blijft dan nog over, doch schaadt niet meer, omdat men er ... maar ... niet voor schroomt, even als dit omtrent een schapenbel plaats heeft, welker geluid niets beteekent. S. W.

De Staats-Courant van 16. Augustus 1825 verhaalt, onder dagteekening *Paramaribo* 21. Meij (*), dat op den 6. van die maand en ook in eene vorige zitting, bij het hof van politie en criminele justitie aldaar, twee onderscheidene vonnissen zijn gesproken, tegen personen, die beschuldigd zijn geworden, van zich met clandestinen invoer van slaven te hebben afgegeven. Dit verhaal wordt besloten als volgt:

» Ten blijke, dat het hof er zich krachtdadig aan laat gelegen liggen,
» om de slaven tegen de gestrengheid, die zich soms derzelver meesters
» tegen hen veroorloven, te beschermen, kan strekken het geding, het-
» welk van wege het officie-fiscaal, in den verleden jare is gevoerd ge-
» worden tegen den directeur van de Plantaadje *la Solitude*, in de di-
» visie *Boven Cottica* en *Perica*, die zich aan eene ergelijke mishande-
» ling van zekere tot die plantaadje behoorende slavin, had schuldig ge-
» maakt, en waarvan het gevolg is geweest, dat hij met geeseling, brand-
» merk en bannissement is gestraft geworden, terwijl zijne drie medeplig-
» tigen, tot betaling eener geldboete van *f* 3000 - : en bannissement zijn
» veroordeeld."

Daar de condemnatie tegen ieder van deze zoogenaamde medepligtigen, wat de geldboeten betreft, niet hooger dan *f* 2000 - : beloopen heeft, is deswegens al aanstonds eene onnaauwkeurigheid ingeslopen.

De waarheid is, dat twee van die zoogenoemde medepligtigen, niet hebbende kunnen betalen, naar het cordon zijn opgezonden, om aldaar eene soort van dwangarbeid te verrigten, en dat de andere, verklaard hebbende onder protest te zullen betalen, is verpligt geworden om boven de boete nog *f* 1486 - : aan salaris en proces-kosten te voldoen, welke som met *f* 55 - : voor detentie-kosten is verhoogd geworden. — Het lofselijk doel van het hof van politie en criminele justitie te *Suriname* is daarbij voorzeker even zoo onjuist uitgedrukt, als de daadzaken zijn beschreven.

Het zal immers voorzeker niet tegen de gestrengheid van hunne meesters zijn, dat de justitie bescherming aan de slaven zoude hebben willen verleenen (†)? Waarom zoude het geregt eene gepaste gestrengheid niet eerbiedigen? Zij is altijd als eene goede hoedanigheid beschouwd geworden, en strekt, waar zij gematigd en regtvaardig is, tot handhaving van orde en het te keer gaan van ongeregeldheden. — Het zijn alleen de *mishandelingen*, die zich niet met de benamingen van *gestrengheid* laten bestempelen, de *wreedheden*, de *ongepaste buitensporigheden*, die behooren te worden onderdrukt en gewroken, en waartegen het geregt mitsdien zijne bescherming kan hebben willen verleenen.

Ieder weldenkend mensch zal met goedkeuring vernemen dat daartegen krachtdadig wordt gewaakt, en ook in dat geval eene mannelijke en regtvaardige gestrengheid eerbiedigen, die de palen der gematigdheid niet te buiten gaat, en waarbij de wet niet zal zijn overtreden.

Het smart ons, hulde doende aan de waarheid en gedreven door dien zelfden eerbied voor regt en geregtigheid, te moeten bekend maken, dat een dier zoogenoemde medepligtigen, tegen wien mijn heer de fiscaal slechts had geconcludeerd tot condemnatie in eene boete van *f* 2000 - : zonder meer, door welgemelde hof van politie en criminele justitie in *f* 2000 - boete en tot bannissement zijnde verwezen, vruchteloos getracht heeft, zijn appel tegen dat vonnis op de aldaar gebruikelijke wijze te doen aanteekenen, en dat hij genoodzaakt is geweest, om te laten protesteren tegen de weigering, om aan dit zijn verzoek te voldoen; mitsgaders dat het vonnis, niettegenstaande dit zijn protest, is geëxecuteerd geworden, zoo dat hij, na insgelijks onder protest de boete ten bovengemelde kosten te hebben betaald, de kolonie heeft moeten verlaten.

De zaak vervolgens bij dagvaarding voor het hoog geregtshof, residerende in 's *Gravenhage*, zijnde gebragt, is aldaar tegen het welgemelde officie-fiscaal voortgezet, door hetwelk bij exceptie is gesustineerd, dat de zaak niet vatbaar zoude zijn voor hooger beroep, aangemerkt, dat dezelve bij extraordinair proces was afgedaan.

Het hooggeregtshof van appel echter verstaan hebbende, dat er geene termen voorhanden waren geweest, om de zaak extraordinarie tegen den appellant af te doen, en dezelve vatbaar verklarende voor hooger beroep, heeft geordonneerd, om ten principale voort te procederen, met dat gevolg, dat het vonnis, waarvan was appel in het hoogste ressort, is te niet gedaan, en de appellant ontheven van alle de daarbij tegen hem uitgesprokene condemnatien, zijnde aan mijn heer den fiscaal bij dat zelfde arrest opgelegd, om de aan Zijn WelEdel Gestrenge reeds onder protest betaalde boete terug te geven, en de kosten, in de onderscheidene instantien gevallen, te voldoen. Indien zulk een vonnis, in eerste instantie geweest, eens een doodvonnis ware geweest!!! Hoe onvolkomen toch zijn de menschelijke voorzorgen!

Men mag, om der regtvaardigheids wille, hopen en vertrouwen, dat er zal worden gedacht op middelen, om aan den alzoo wederregtelijk geëxecuteerden, zoo veel mogelijk te vergoeden, wat hij door eene prematuure executie van een vonnis, dat niet in kracht van gewijsde was, en niet had behooren te zijn geëxecuteerd, zal hebben geleden.

DE PRODUKTEN ZYN TEN HOOGSTEN PRYZE IN HET LAND WAAR ZY VALLEN.

Hoe veel hennip *Rusland* voortbrengt, is ieder bekend. — Het touw echter is daar zoo duur, dat men liever eenen armen drommel, die onder de handen van meester Hans komt, aan het gevaar bloot stelt, om twee dooden te sterven, door een te korten strop, dan dat men in eens een fatsoenlijk touw koopt, om hem op te knoopen (§).

Ondertusschen zoude het kunnen gebeuren, want men moet alle dingen uit alle oogpunten bezien, dat dit ongeluk aan de onervarenheid van den kunstenaar te wijten was, die dit werk nimmer had bij de hand gehad. Maar, waarom dan niet naar *Spanje* gezonden, waar men in dit vak excelleert, en in plaats van éénen wel honderd instructeurs konde ter leen gegeven hebben. Men hangt daar naar de kunst, en op zoo veel ellen hoogte, als slechts verkozen wordt. SW.

(*) Dit artikel is uit onze Courant van den 13 te voren overgenomen en van iemand afkomstig, die zeker niet met opzet onnaauwkeurig in zijn verhaal is geweest. RED.

(†) Uit het vervolg van het artikel blijkt genoegzaam welke soort van gestrengheid de verhaler bedoelde. RED.

(§) Volgens berigten in de Fransche papieren, zijn bij het laatste doodsgerigt te *Petersburg* de stroppen gebroken, hetgeen de executie zeer heeft vertraagd.

De Ondergeteekende vond zich vereërd met den naamloozen brief, en gedagteekend *'s Gravenhage*, onderschreven *B*, uit naam van meerderen. — Hoe gaarne hij aan het verzoek der geachte Schrijvers, om namelijk meerdere verhandelingen, in den smaak J . . . . en E . . . . . te leveren, wilde voldoen, maken zijne menigvuldige bezigheden hem dit, ten minste voor het oogenblik, ondoenlijk.

De verzochte voorlezingen over D . . . . . en J . . . . zal hij, zoo als men vraagt, gaarne het licht doen zien, zonder daarbij eenig eigenbelang te beöogen, indien men, gelijk voorgeslagen is, deswege met hem, door middel van den Uitgever dezer Courant, wil corresponderen.

Hij doet hulde aan de godsdienstige oogmerken van de onbekende, wier toegezondene letteren hem juist daarom dierbaar zijn. SW.

Hoogste stand van den Thermometer te *Arnhem*:
Zaturdag 19. Aug., 77° Fahrenheit.
Zondag 20. —— 77° ——
Maandag 21. —— 81° ——

ARNHEM, den 22. Augustus.

Het water is hoog in den *Rijn* aan de Paal:
Den 21. Aug. 1 El 3 Palm 0 Duim; gewassen 0 D. gevallen 10 D
Den 22. dito 1 El 3 Palm 0 Duim; gewassen 0 D. gevallen 0 D

SCHOUWBURG TE *ARNHEM*.

De *Hoogduitsche Tooneelisten*, onder Directie van *J. VON SOMMERS*, zullen de eer hebben, op hunne doorreize naar *Cassel*, te geven:

Op Woensdag den 23. Augustus 1826,
LIGTZINNIGHEID EN KINDER[illegible] LIEFDE;
Tooneelspel in een Bedrijf, door *H. Hag*[illegible].
Daarna:
DE HUWELYKSHATER,
Komiek Intermetzo, van *von Kotzebue*.
Ten Slotte:
MANNEN-TROUW, OF ZOO ZYN ZE ALLEN,
Blijspel in een Bedrijf, van Dr. *Albert*.

Tusschen beide zal Mejufvrouw *L. SOMMERS* de eer hebben verscheidene Aria's uit de *Freischütz* te zingen.

Deze Representatie, die door dit Gezelschap in verscheidene steden, op verzoek en bij herhaling, is ten Tooneele gevoerd, vleit men zich dat ook het *Arnhemsch* kunstminnend Publiek veel genoegen zal verschaffen, weshalve men zich met een talrijk Gezelschap hoopt vereërd te zien.

VELP, den 16. Augustus 1826. Heden verloste van eene welgeschapene DOCHTER, Vrouwe *G. A. ARRIENS*, geboren *Baronesse* VAN *ECK* VAN *OVERBEEK*.

Den 19. Augustus 1826, is, op den Huize DE PASCH, bij APELDOORN, in den ouderdom van ruim zeven en zestig jaren, aan een verval van krachten, overleden Mejufvrouw *HESTER WESSELMAN*.

---

§ § § De ONTVANGER VAN DE DOMEINEN, te *Tiel*, zal op Woensdag den 6. September 1826, des namiddags ten 3 ure, in de Gemeente van *Beusichem*, in het Logement *de Zwaan*, bewoond bij *W. VAN WINSSEN*, publiek en aan den genoegbiedenden, voor den tijd van twaalf jaren, aanvang nemende met primo Mei 1827, verpachten:

Het domaniaal LEKVEER, met aangelegen HUIZINGE, MOESTUIN, STALLINGEN, enz. gelegen te *Beusichem*, benevens de VISSCHERY, in de Rivier de *Leck*, zoo als dezelve van ouds aan het Domein heeft toebehoord.

De conditien dezer verpachting zullen veertien dagen te voren, zoo aan het Kantoor der Domeinen te *Tiel*, als in het Logement *de Zwaan* voormeld, voor een ieder ter lezing liggen.

De Ontvanger voornoemd,
H. M. VAN ERMEL.

† † † Mr. *JACOB NYHOFF*, Notaris te *Arnhem*, *qq.*, is voornemens, op Woensdag den 30. Augustus 1826, des avonds ten 6 ure, in het Logement *het Zwijnshoofd*, te *Arnhem*, publiek op hoogen te doen inzetten om veertien dagen daarna, zijnde Woensdag den 13. September van dat jaar, bij toeslag aan den meestbiedenden te worden verkocht:

Het LANDGOED, *DREIJEN* genaamd, alleraangenaamst en zeer geschikt tot uitoefening der Jagt gelegen in het lagchelijkste gedeelte van de Provincie *Gelderland*, Gemeente *Oosterbeek*, drie kwartiers van de Stad *Arnhem*, aan den Straatweg van daar op *Utrecht* en aan de andere zijde zeer nabij den nieuw aan te leggen Straatweg van *Arnhem* op *Amsterdam*, zijnde dit Goed omringd van de Landgoederen *Mariendaal*, *den Hagenbach*, *Hartestein*, *den Hemelschen Berg* en *den Oorsprong*, bestaande in deszelfs zeer bewoonbare, onlangs gedeeltelijk nieuw gebouwde HUIZINGE, voorzien van drie BENEDEN KAMERS, KEUKEN, KELDER, hebbende vier BOVENKAMERS, ZOLDERS, DOMESTIQUEN KAMERS en verdere GEMAKKEN, waaronder eene POMP van het allerzuiverst Bronwater, afzonderlijke STALLING en BERGPLAATS voor verscheidene Paarden en Rijtuigen, Schuren, extense TUIN en BOOMGAARDEN met exquise VRUCHTBOOMEN; — PACHTHOEVEN, waaronder die welke aan het Heerenhuis annex is, is voorzien van eene BERGSCHUUR en twee BERGEN, voorts twee SHAAPSCHOTTEN, nevens SCHAAPSDRIFT, BOUW- en WEIDE-LANDEN, DENNEN-, BEZIEN- en AKKERMAALS-BOSSCHEN, opgaande EIKEN, BEUKEN, PEPPELEN en ander HOUT, LANEN, WATERPARTYEN, waarvan de Bronnen zich op het Goed zelve bevinden. Zijnde een en ander groot te zamen ongeveer 40 Bunders.

Nadere informatien zijn te bekomen ten Kantore van gemelden Notaris *NYHOFF*, in de *Bakkerstraat* te *Arnhem*, alwaar de Veil-Conditien 8 dagen voor den inzet dagelijks voor een ieder ter lezing zullen liggen; terwijl die, welke bezigtiging en aanwijzing begeert, zich kan adresseren bij den Waardsman *VISSER*, aan den Straatweg in eene der woningen, tot dit Goed behoorende.

† † † Mr. *JACOB NYHOFF*, Notaris te *Arnhem*, *qq.*, is van meening op Woensdag den 30. Augustus 1826, des avonds ten 6 ure, in *het Zwijnshoofd*, te *Arnhem*, publiek op hoogen te doen inzetten, om veertien dagen daarna, zijnde Woensdag den 13. September van dat jaar, ter zelver uur en plaats, aan den meestbiedenden te worden verkocht:

Twee en een halve Schaar en dan nog zes een zesde Schaar, in de WEIDE, *de Lange Weide* genaamd, groot ongeveer 5 Bunders, 10 Roeden en 95 Ellen, gelegen vooraan in het *Arnhemsche Broek*, zijnde ompaald noord den Molen van Mevrouw de Douairière *BRANTSEN*, zuid den Heer *HAMMING*, oost de eerstgemelde en west de Broekstraat.

Nadere informatien en inzage der veil-conditien, zijn te bekomen ten Kantore van gemelden Notaris, in de Bakkerstraat, te *Arnhem*.

† † † Mr. *JACOB NYHOFF*, Notaris te *Arnhem*, *qq.* is van meening op Woensdag den 30. Augustus 1826, des avonds ten 6 ure, in het Logement *het Zwijnshoofd*, te *Arnhem*, publiek op hoogen te doen inzetten, om veertien dagen daarna, zijnde Woensdag den 13. September van dat jaar, aan den meestbiedenden te worden verkocht:

Een HUIS en ERVE, staande en gelegen binnen *Arnhem*, op de *Koornmarkt*, Wijk C. No. 172, bewoond door den Verwer *EGBERT EGBERS*.

Nadere informatien en inzage der conditien zijn te bekomen ten Kantore van gemelden Notaris, in de Bakkerstraat, te *Arnhem*.

§ § § Men is voornemens om op Dingsdag den [illegible] 1826, des middags om twee uren, in *de Zwaan te Olst*, ten overstaan van den Notaris *VAN RHYN*, te doen inzetten en 14 dagen daarna, den 12. September, ter zelfder uur en plaats te veilen, het ERVE den *Schokkenkamp* genaamd, gelegen in *Welsum*, onder *Olst*. De Conditien van verkoop zullen acht dagen te voren bij den Notaris voorn. ter lezing liggen.

Verdere informatie bij Mr. *Z. J. SLICHTENBREE*, Procureur te *Deventer*.

GOEDKOOPE MUZYKSTUKKEN.

Dames, Heeren en Muzyk-Onderwijzers, die OFFENBACHER MUZYKSTUKKEN voor alle Instrumenten verkiezen, kunnen zich dezelve voor eenen zeer civielen prijs aanschaffen aan het hierna genoemde Adres. Die daarvan eene goede kwantiteit op eens nemen, kunnen dezelve voor de helft van den gewonen Winkelprijs bekomen.

Het Magazijn wordt, uiterlijk niet langer dan tot den [illegible] dezer, gehouden bij *ROBERT* in de *Brabandsche Kroon*, op de *Groote Markt*.

† † † In een fatsoenlijk Huisgezin, binnen *Arnhem*, wordt verlangd eene JUFFROUW van middelbare jaren en van de Protestantsche Godsdienst, toegerust met de noodige bekwaamheden om drie jonge Kinderen op te leiden en vooral in de Hollandsche en Fransche talen grondig te onderwijzen. — Die genegen mogten zijn deze taak, onder billijke voorwaarden op zich te nemen, gelieven zich bij den Boekdrukker *C. A. THIEME*, te *Arnhem*, aan te melden met gefrankeerde Brieven, onder Lett. K.

† † † *On demande dans la Province de Gueldre, chez une famille, qui passe toute l'année à la campagne, un GOUVERNEUR de la Religion Protestante, pour soigner l'éducation d'un Enfant. — On est prié de s'adresser, en donnant des renseignements, qu'on croira les plus necessaires, des talents et capacités, par des lettres affranchies, chez* C. A. THIEME, *Imprimeur-Libraire à* Arnhem, *sous la lettre* B.

† † † Men verlangt op een Buitengoed in *Gelderland*, tegen primo November aanstaande, eene bekwame TWEEDE MEID, van de Gereformeerde Godsdienst, welke zindelijk en netjes is, en tevens goed kan Naaijen, met de Wasch omgaan en de Tafel bedienen. Die hiertoe de vereischte bekwaamheid en genegenheid bezit, en Certificaten van goed gedrag en humeur kan bijbrengen, gelieve zich met gefrankeerde Brieven, onder de letter H., te adresseren, bij den Boekverkooper *C. A. THIEME*, te *Arnhem*.

† † † De ondergeteekende heeft de eer zijne geëerde begunstigers te berigten, dat hij in voorraad heeft en ter verkoop aanbiedt alle soorten van maathoudende FLESSCHEN en KRUIKEN; de Flesschen voor civielen prijs en de Kruiken á 5 cents het stuk. Ook zijn bij hem te bekomen TAPSCHE KURKEN voor Kruiken, á 50 en 60 cents de 100.

J. S. COLBETH,
Slijter in Gedisteleerd, in de Pleitmakersstraat, Wijk C No. [illegible]
te Nijmegen.

† † † *J. D. GAMELKOORN* verwittigt het geëerde Publiek, dat hij zich te *Arnhem* heeft gevestigd als Mr. STEENHOUWER en METSELAAR. Verzoekt een ieders gunst en recommandatie en belooft de meest civiele behandeling. — Woont in de Ketel[illegible] huize van *H. J. G. GAMELKOORN*, Mr. [illegible]werker en *Timmerman.*

§ § § Bij de Boekverkoopers BLUSSE EN VAN BRAAM, te Dordrecht, is van de pers [illegible] en zoo bij hen, als bij hunne Correspondenten [illegible] het koningrijk, verkrijgbaar gesteld: Het 1. Deel 1. Stuk van [illegible] HANDLEIDING TOT DE KENNIS VAN HET STAATS[illegible] IN HET KONINGRIJK DER NEDERLANDEN, of [illegible] *Alphabetisch Register van Vaderlandsche Wetten*, [illegible] *Besluiten, Reglementen, Resolutien en andere officiele* [illegible]*en; bevattende tevens den woordelijken of zakelijken* [illegible] *van al de stukken door deze verschillende benamingen* [illegible] De prijs van dit stuk is *f* 4.80. Elke jaargang zal [illegible] stukken compleet zijn.

ARNHEM.

De Tandmeester
LEHMAN JOSEPH SON,

Zal van den 25. tot den 30. Augustus 1826, te *Arnhem*, ten huize van den Kastelein *ROBERT*, in *de Kroon*, over alle gebreken der TANDEN te spreken of te ontbieden zijn.

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.